

Vazdušni most za Bliski istok

Najmanje 68 kargo letova iz Srbije, Slovačke, Bugarske i Češke Republike prevezlo je u proteklih 13 meseci hiljade tona oružja i municije u Saudijsku Arabiju, Ujedinjene Arapske Emirate i Jordan, tri ključna snabdevača sirijskih pobunjenika.

Letovi su identifikovani je na osnovu detaljne analize redova letenja na pojedinim aerodromima, istraživanjem istorijata različitih avio-kompanija, praćenjem letova i saradnjom sa izvorima iz pojedinih evropskih kontrola letenja.

Prema podacima Evropske unije o letovima i intervjuima sa posmatračima aviona, kargo letovi iz centralne i istočne Evrope za Bliski istok, a naročito za vojne baze, bili su veoma retka pojava do kraja 2012. godine kada je pak došlo do skoka u otkupu oružja i municije.

Najčešće upotrebljavan avion - Iljušin Il-76 – može da nosi do 50 tona tereta ili otprilike 16 hiljada AK-47 Kalašnjikova ili tri miliona metaka. Drugi, uključujući i Boeing 747, mogu da prevezu najmanje duplo veći teret.

Za 50 od ovih 68 identifikovanih letova zvanično je potvrđeno da su prevozili oružje i municiju:

- Direktor civilnog vazduhoplovstva Srbije potvrdio je da je od 1. juna 2015. do 4. jula 2016. godine 49 letova iz Srbije ili koji su prolazili kroz Srbiju prevozilo oružje i municiju. Ova potvrda je dobijena nakon višenedelnog odbijanja da se da bilo kakav komentar, uz pozivanje na poverljivost informacija, a nakon što su BIRN i OCCRP izneli svoje dokaze, uključujući i fotografije utovara vojnih sanduka u avione na beogradskom aerodromu Nikola Tesla u četiri navrata.
- Zvaničnik bugarske Carinske službe potvrdio je da je jedan let bugarske avio-kompanije Rubi Star Airways nosio oružje sa udaljenog bugarskog aerodroma Gorna Oryahovitsa do aerodroma Brno-Turany u Češkoj Republici a zatim dalje, u Akabu u Jordanu.
- Identifikovano je još 18 letova za koje se veruje da su prevozili oružje i municiju a na osnovu: podataka o kompaniji za vazdušni transport i dosadašnja praksa prevoza oružja; veza sa prethodnim letovima kojima je prevoženo oružje; vojni aerodromi kao destinacija:
- Obavljeno je 10 letova za vazduhoplovnu bazu Princ Sultan u Al Kharj-u u Saudijskoj Arabiji i vazduhoplovnu bazu Al Dhafra u Abu Dabiju, Ujedinjeni Arapski Emirati, što ukazuje na verovatno prisustvo oružja ili municije. Pored ovoga, Direktor civilnog vazduhoplovstva Srbije potvrdio je da je 14 letova do baza Princ Sultan i Al Dhafra u istom periodu prevozilo oružje.
- Sedam letova obavila je iz Slovačke i Bugarske jordanska avio-kompanija International Air Cargo, deo Jordanskog kraljevskog ratnog vazduhoplovstva, i za njih je otkriveno da su prevozili oružje i municiju iz Hrvatske u Jordan tokom zime 2012. godine. Bugarski penzionisani pukovnik i stručnjak za borbu protiv terorizma Slavcho Velkov, koji održava mnoge i bliske kontakte sa vojskom,

rekao je za BIRN i OCCRP da je letovima od Sofije do Amana “transportovano oružje u Saudijsku Arabiju, pretežno za sirijski konflikt”. Pored toga, od strane srpskog Direktorata za vazduhoplovstvo potvrđeno je i da je još jedan let ove avio-kompanije nosio oružje u tom istom periodu.

- Jedan let obavio je beloruski vazdušni kargo prevoznik TransAVIAexport koji ima dugu istoriju transportovanja oružja. Srpski trgovac oružjem Slobodan Tešić angažovao je ovu avio-kompaniju 2014. godine da preveze srpsko i belorusko oružje i municiju u vazduhoplovne baze u Libiji koje su bile pod kontrolom raznih militantnih grupa. Prema izveštaju Ujedinjenih nacija (UN) za 2015. godinu, komisija UN za sankcije istražila je ovaj slučaj i ustanovila potencijalna kršenja sankcija UN. Pored toga, srpski Direktorat za vazduhoplovstvo potvrdio je da je pet letova ove avio-kompanije prevozilo oružje u ovom istom periodu.